

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8.

fel oldal ... kor. 16 — nyolczad oldal ... 4

A díjak előre befizendők a Szent-István-Társulathoz.

Samassa egri érsek 50 éves jubileuma.

Az egri egyházmegye róm. kath. tanítói diszgyűlésre jöttek össze f. hó 23-án Egerben, hogy buzgó elnöktük, Katinszky Gyula kanonok főtanfelügyelő vezetése alatt ünnepet üljenek. Igen, ünnepet üljenek azon alkalomból, hogy főpásztoruk atyjuk, az egyházmegye első tanítója Isten különös kegyelméből, e napon megérte áldozásának 50-dik évfordulóját. És méltó, hogy midőn ez alkalomból az egész magyar nemzet Isten áldását kéri a nagynevű egyházfedelem fejére, midőn minden igaz magyar jogos büszkeséggel gondol az aranymiséjét mondó érsekre, a magyar kath. tanítóság képviselőiben is összeüljön a kath. tanítóság azon nagyon is tisztelt csoportja, mely elég szerencsés lehet a jubiláns főpásztort, Samassa József érsek ő nagymélt. tudhatni mesterének; de nemesak mesterének, hanem vezérlő atyjának.

Az ünnepélyes diszgyűlés szónokai, s különösen Kelemen Lajos, a kath. tanítói kar edzett munkása, bizonyára mindannyian megtalálták a szavakat a magyar tanítói kar legbensőbb érzelmeinek kifejezésére is az egyházi, a hazafiúi erényekben tündöklő főpásztor iránt.

Ezért mi kijelentjük, hogy mindenben azonosítjuk magunkat az egri egyházmegye tanítóságával: hálájuk, a mi hálánk is, szeretetük, a mi szeretetünk is, a fiúi ragaszkodás az ünnepelt főpásztor iránt, mi bennünk sem kevesebb, mint ő bennük.

És, hogy mily benső ragaszkodással viseltünk a nagytudományú egyházfedelem iránt, mutatassuk meg azzal, hogy böles szavait, melyeket ezen alkalomból híveihez intézett, nemesak átolvassuk, hanem a szavak igazságait életelvül minden időkre szívünkbe zárjuk.

A történelmi nevezetességű pásztorlevél a következő:

„Tisztelendő Testvéreim és Szeretett Fiaim!
Isten Anyja Nagyasszonyunk esdő pártfogását

hálattal lélekkel érzem az Úr annyi és oly nagy ajándékai mellett azon különös kegyelemben is, mely nemsokára eljutnom enged ama nap évfordulójához, a melyen ötven év előtt, mint új áldozópap, első áldozatommal oltárhoz léptem.

Megadja az Úr kegye, hogy mint félszázad előtti misemben, újból kezembe véve az isteni áldozat kelyhét, a királyi prófétával elmondhasam: Mit adjak vissza az Úrnak mindazokért, miket nekem adott? Az üdvösség kelyhét veszem és az Úr nevét dicsőítve segítségül hívom hálám tanúsításul, hogy ez életkorig épségben, virrasztó gondjaimban éber szellemmel, az egyház és haza közös javáért munkára kész lélekkel megtartott.

Ez ötven évből harminczkettőt főpásztori székben töltöttem. Az apostoli tiszt e magaslatán, a melyre az Úr kegyessége emelt, hivatásom tudatában, az idő megértésében minden gondolatomat s tölem telhetőleg szóban és tettben minden törekvéseimet arra irányoztam, hogy a gondjaimra bízott hívek lelkeiben a hit igazságait megszilárdítsam s Isten e nagy ajándékát, a *mindenfelől föltétlenül veszélyek közepett* a lanyhaság és esügeteg kislelkűség ártalmait ellen romlatlanul megővjam. Minden gondommal és gondolatommal örököttem, hogy híveim az egyház tanítói és kormányzói hatalma iránti belső ragaszkodást és odaadó hű engedelmisséget életük főszabályául vallják. Azon tanok hirdetésében fáradoztam tehát leginkább, melyek a *közülv szemponijából* legalkalmasabbaknak mutatkoztak arra, hogy a bennük föltárult igazság a tévtanoktól óvakodásra intse s visszatartsa a lelkeket.

Ez ünnepélyes alkalommal is szólni kívánok hozzátok, szeretett Testvéreim s Fiaim, előadva az Apostoli Szék által szentesített tanok nyomán némely alapelveket és értelmeiket, hogy kötelességeitekkel, melyeknek fölismerése nehezebb, mint teljesítésük, minden habozás nélkül tisztában legyetek.

Oly korban élünk, midőn a legfontosabb kérdések, legszentebb ügyek heves és úgyszólván

mindemapi viták tárgyává tétetnek, melyeknek zavarában könnyen megtéved, törbe esik, elbukik nem egy Jelek. Az idők követelménye szerint kötelességemnek tekintem azért fölemelni intó, oktató s buzdító szavamat, hogy az igazság útját, melyről senki le nem térhet, megjelöljem.

Közzük szellemét és eseményeit vizsgálva, mit tapasztalunk?

A szabadság kivívásának órái alatt Krisztus és egyháza tanításától sokan mindinkább eltávolodnak. A hamis tanok gyümölcseit az élet és idő megerelelték; kis és nagy államok egykép már-már azon közös bűnben leledzenek, hogy a keresztény jellegét föladván, az államélet és kormányzat rendjét, a vallási szempont mellőzésével, pusztán világi alapon szervezik.

Rendszer alakul; s keretében megszülemlenek: *törvényhozás hitsszellem nélkül, becsület vallás nélkül, erkölcsi dogma nélkül, philantropia szeretet nélkül s bölcsélet a közvilágosítás hite nélkül.* A tudomány tulszeli magát a hiten; az oktatás mellozi a vallásos nevelést. Es ez oktatást büszkén világosságnak hirdetik. Igen, világosság, de kölesönzött fénynyel, a holdnak halavány, meddő hideg világossága.

(Folytatása következik.)

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

Sajnos, nem merünk határozottan igényelni. Egy-egy intézet könnyen megszámlálhatja azokat a tanulókat, kikre a jövő tekintetében örömmel, megnyugvással, reménnyel tekinthet. Azután sok a gyenge, ingadozó s legtöbb az alhatatlan elem. Az első évfolyamon, míg az új viszonyokkal tájékozatlanok, úgy-ahogy megadással viselkednek az újonczok; a II. évfolyamon már föl-föltűnedeznek a fogyatkozások: közöny, hivatásérzethiány stb.; a III. évfolyam még közelebb juttatja a tanári kart a családokhoz, a IV. évfolyamon pedig már a legveszedelmesebb tünet tapasztalható: az önhiúságban, hamis önérzelemben nyilvánuló koraérettség.

Mi volna erre az orvosság?

A fôlvétel napjától a szárnnyrabocsátás napjáig következetes gonddal kell nevelnünk s fokról-fokra mindinkább megerősíteni a tanítójelölteket *hatalmas hivatásuk öntudatában.* E hivatás fontosságából merítse a jelölt, majdan a tanító is önbizalmát. A nevelés művészet, a népnevelő művész. Igazi művész csak az lehet, a ki szeretettel, szenvedélyvel él a maga művészetének. Ha a tanítóképző-intézetnek nem sikerült a növendékekkel megszerettetni a nevelés eszméjét, akkor nem érte el célját. A hivatás-szeretletben erőforrás rejlik a pálya terheinek elviselésére; a tanítói önérzélem, tanítói öntudat önerőnk ismeréséből fakad; e nélkül a bátorság nélkül a tanítói pályán valóban csak a küzdelmek terhet, a szenvedéseket látjuk, de ezekkel szem-

ben gyengék, tehetetlenek vagyunk. Neveljük tehát a tanítójelölt önérzelmét, önbizalmát. Az önérzélem azonban elfogult is lehet, az önbizalom is megtéveszthet: épen azért fejtsünk a jelöltben világos értelmet, helyes belátást, józan ítéloképességet is. Kezdetről fogva soha ki nem fúradó türelemmel szoktassuk őket a vágyak körüli önmérsékletre, a hajlamok fölötti önuralomra. Természetesen ez irányú nevelésünkben minden külső hatásunknak csak akkor lehet tartós nyoma, ha a mi munkánkhoz a tanulók önmegadása, öntevékenysége is hozzájárul: keltsünk tehát föl minél nagyobb érdeklődést a népnevelői hivatásra való előkészülethez.

Főntebb azt állítottam harmadszor, hogy a tanítóképzők *nevelési* rendszerét apró részletekben, sajátlagosan egy utasítás sem taglalja. Egy-két helyes irányelvet találunk ugyan az érvényben levő rendtartási szabályzatokban, azt nem tagadom, de ezek csak főbb vonásokban jelzik a fôadatot s főként csak az *oktatási* rendszerre vonatkoznak. Így a magyar tanítóképzés egységes és minden lényegesebb szempontokra kiterjedő *nevelési* szabályzatát hiában keressük. A tanítóképezdek ugyan külön-külön összeállítják a maguk ügyrendi és fegyelmi szabályzatát s így aztán van budapesti, pápai, gyôri, esztergomi, egeri, pécsi, aradi, van állami, róm. kath., ev. ref., lutheránus, gör. kath., magyar, román tanítóképző-szabályzat, a melyekben a legkülönbözőbb fölfogások, nézetek, évek nyertek kifejezést: ámde ezeket egységes szellemben kidolgozni, összeforrasztani és általános érvényre emelni senkinek sem jut eszébe. Az állam nemrégiben adott ki egy új rendtartási szabályzatot, de ez nem specializálja a népnevelő *neveltetésének* módzatait. A pécsi róm. kath. tanítóképezde érdemes igazgatója szintén állított össze egy szabályzatot, a melyben a kath. népnevelő neveltetésének némely alapfogolatait megtalálhatjuk, de szerintem ez sem elégítheti ki azt a fontos érdekelt, a mely az ország jövendő összes tanítóinak neveltetéséhez fűződik. Azt a nagy fogyatkozást, a mely jelenleg a leendő népnevelők egységesebb neveltetési érdekei körül mutatkozik, nem lehet pótolni egy helyi vonatkozású szabályzattal, de nem lehet pótolni a tanhatóság valamelyik fogalmazójának íróasztaláról előkerülő ilyenmû munkalattal sem. Ebben a dologban általános és tartós értékû munkát csak úgy lehet végezni, ha az összes tanítóképző-tanárok közvéleményéből forrászik az erő és anyag. A közoktatási kormányzatnak és a felekezeti fôtanhatóságoknak egyidejûleg és egyértelműen kötelezni kellene a tanítóképezket, hogy egy tanév alatt dolgozzák ki a belátásuk szerint legezelszerűbbnek ismert nevelési szabályzatot. Az így készült anyagot a fôtanhatóságok körül egy-egy nagyobb szakbizottság s majd az orsz. közoktatási tanács másik tanév alatt földolgozni volna kötelek, végül úgy a minisztérium, valamint a felekezeti fôhatóságok rendeleti úton közölnék az általános érvényű,

apró
sek
ker

A

K
mely
falak
nek
akar
tet
karp
nagy
juth
igazi
donk
gyer
emb
tradi
élet
Az
ezt a
a m
a tan
hogy
szem
képt
Ez
vagy
azt
dig f
vajjo
neve
a ma

Az
tanít
hető
köte
király
Jézus
hivata
mások
jedő
alapr
kivete
adók
továb
ban a
jann
beny
zott-
alatt
gyás
4672
fórv
évi d

apróra kidolgozott új nevelési szabályzatot. Tessek megpróbálni! Öt-tíz év határán belül oly sikert érünk el, minőt a mai alapon soha.

Szőke Sándor.

(Folytatása következik.)

A gyermek és a modern pedagogia.

(Folytatás.)

Könnny azonban a büjösdi keresztül látni, a mely ezen eljárás mögött rejlik. A nevelő a szinfalak mögött áll s ránczigálja a zsinórokat. Emi- nek csak azt szabad tanulnia, a mit nevelője akar, s úgy, a hogy ő akarja. Még azt az ismeret is, a melyet a keresztény gyermek anyja karjain tanul meg. Isten ismeretét elvonják tőle nagy koráig, s csakis a legfuresabb utakon juthatna hozzá. Nyaktörő kísérleteivel, hogy az igazi nevelőt fölöslegessé tegye, *Rousseau* tulajdonképen bebizonyítja, hogy agyrem, hogy a gyermekvilágból teljesen új, önmagától fejlődő emberiség keletkezhessek. A hagyományt, a tradíciót egyáltalán nem lehet az emberiség életéből eltávolítani.

Az ő pedagogiai tévedéseiből mindenekelőtt ezt a tanulságot lehet meríteni. A jelen végre is a multon épül föl, az új generáció az elődjén, a tanuló mestereinek vállain emelkedik. Mivel- hogy a történelem egyszer már megindult: egé- szen új, önmagából keletkezett világ egyszerűen képtelenség.

Ezért az iskolai küzdelemben nem a gyermek vagy az ifjú emancipációjáról van szó, a mint azt elhívetni szeretnek, mert ez az ifjúság min- dig függésben marad. Sőt inkább arról van szó: vajjon a természet és történelem följosította nevelők közé befurakodhatik-e egy másik is, hogy a maga bélyegét nyomja rá az új generációra?

Vetési.

(Folyt. köv.)

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Az alapítványi szentmisék lelkeszi és kántor- tanítói jövedelmei községi pótdóval nem terhel- hetők meg. A beszerzéselényei egyházmegye f. évi IX. körleveléből. — Másolat. 2514/1901. K. sz. O Felsége a király nevében a m. kir. közigazgatási bíróság Holtzinger József plébánosnak a baracskaai róm. kath. plébániai hivatali képviselőtében a hitközségi alapítványozott szent- misék pénztára terhére az 1893. esztendőitől 1899-ig ter- jedőleg kivetett és beszedett 170 kor. 6 fillér és a Kegyes alapítványok pénztára terhére hasonló alapon és módon kivetett és beszedett 42 kor. 70 fillérre rugó községi pót- adók visszatérítése s az alapítványoknak és alapoknak a további pótdadók fizetése alól leendő fölmentése tárgyá- ban a vármegye közigazgatási bizottsága által 1901. évi január hó 5-ről 662/900. szám alatt hozott határozat ellen benyújtott bírósági panaszát, melyet a közigazgatási bi- zottság elnöke előbb 1901. évi február 27-ről 795. szám alatt, utjabban pedig a 684/901. számú bírósági megha- gyásban megtelelelően — 1901. évi szeptember hó 30-ról 4672. szám alatt ide fölterjesztett — az 1896. évi XXVI. törvényzikk 34. §-ában reá ruházott jogánál fogva 1901. évi december hó 17. napján tartott nyilvános ülésében

írásbelileg tárgyalván a fölött, az iratokban foglaltak megvizsgálása után a következő ítéletet hozta: A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak részben helyt adva, Baracska községet az alapítványozott szentmisék pénztárára 1893-tól 1899-ig terjedőleg kivetett és 1899-ben be is fizetett 170 kor. 6 fillér pótdadóból 96 kor. 90 fillér- nek a Holtzinger József róm. kath. plébános és ugyan- abból 19 kor. 90 fillérnek a kántor (egyszermind iskola- tanító) kezeihez 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett leendő visszafizetésére kötelezi s egyszermind kimondja, hogy a nevezettek az alapítványozott szent- misék pénztárából élvezett jövedelmeik után községi pót- adóval nem terhelhetők meg. Ezekkel szemben a bíróság a panaszlónak az alapítványozott szentmisék pénztárát érintő összes többi kéréseit, valamint a kegyes alapítvá- nyok pénztára részéről támasztott igényét is elutasítja. Indokok: Az ítéletnek a panaszló plébános és a kántor- tanító részére visszatéríteni rendelt pótdadó-összegekre és a nevezetteknek jövődöbeli pótdadomentességére vo- natkozó intézkedései abban találják indokolásukat, hogy a bíróság által elrendelt és törvényszerűleg végrehajtott bizonyítási eljárás adatai szerint az ítéletben kitett össze- geknek megfelelő jövedelem — mely után a pótdadó alap- ját képező állami adó kivetettelt — a plébános, illetőleg a kántortanító javadalmának kiegészítő részét képezi — 1886. évi XII. t.-cz. 138. §-a értelmében pedig a lelkeszek és tanítók javadalmaitól, illetve hivataluk után járó illet- menyeyektől községi pótdadót fizetni nem tartoznak. A mi az illetékek az alapítványozott szentmisék pénztárát tárgyzó további, valamint a kegyes alapítványokra vo- natkozó elutasító rendelkezéseit illeti: ezeknek indoka azon körülményben rejlik, hogy az 1886. évi törvényzikk, melynek alapján a községi pótdadók kivetése és beszedése körül fölmerülhető vitás kérdések egyedül bírálhatók meg és dönthetők el: községi pótdadomentességet sem a hit- községi gondnok, sem a harangozó, sem a templom, sem pedig vegre a szobrok és kereszték föntartására szolgáló kegyes alapítványok javára nem biztosít, azt pedig panaszló sem állítja panaszíratában, mintha a szóban forgó pót- adók kivetésénél és beszedésénél az érvényben levő tör- vények és a szabályok intézkedései valamely más irányban figyelmen kívül hagyattak volna. Mindezeknél fogva az ítélet rendelkező részében foglaltak szerint kellett határozni. Miről a magyar kir. közigazgatási bíróság a vármegye közigazgatási bizottságát az elnökének idézett számú és keletű jelentése kíséretében fölterjesztett iratok vissza- küldése mellett azon meghagyással értesíteni, hogy az ítélet egyik eredeti példányát a panaszló róm. kath. plébá- nosnak kézbesíttesse. Kelt Budapesten, a magyar királyi közigazgatási bíróságnak 1901. évi december hó 17. napján tartott üléséből. (P. H.) *Wekerle*, elnök, dr. *Vas- dényi Géza*, Tübb előadó h.

A kath. tanító az állami iskolában kath. ünnepnapokon tanítani nem köteles. Magyar kir. vallás- és közoktatás- ügyi miniszter. — 12,344. szám. Méltóságos és föltiszte- lendő püspök gróf úr! Folyó évi február hó 10-én 151. szám alatt kelt nagybecsű fölterjesztésére van szerenés- méltóságodat tisztelettel értesíteni, hogy az 1901. évi 32,055. szám alatt kelt rendelettel kiadott állami elemi iskolai gondnoksági utasítás 38-ik szakaszában oly ren- delkezés, mely szerint kifejezetten a róm. kath. vallású tanítók, illetve tanítónők saját vallásuk ünnepein a taní- tásra nem köteleztetnek, ily alakban nem fordul elő. A jelzett utasítás 38. §-a értelmében az egynapos ünnepe- ken, vasárnapokon az állami elemi iskolákban szünet van, nemkülönbön a husvét, karácsony és pünkösöd külön ünnepek és iskolai szünetnapok gyanánt vannak megjelölve, azonkívül a tanulók 70%-a róm. kath. vallású, arra a napra is szünetet engedélyezhet az állami iskolai gond- nokság, — ennél fogva szinte elképzelhetetlen olyan kath. ünnep, a melyben az állami elemi iskola róm. katolikus vallású tanítója a tanítás alól föl ne volna mentve, vagy föl ne volna menthető. Így állván a dolog, nincs ok arra, az illető «Utasítás» 38. pontjának megváltoztatására, még pedig annál kevésbbé, mivel egyetlen egy konkrét esetet sem méltóztatik fölhozni annak igazolására, hogy a fent- írt utasítás 38. §-a alapján a róm. kath. vallású tanító

részt a köteleességek összeütközése támadt. Fogadják méltóságod kiváló tiszteletét öszinte nyilvánítását. Budapest, 1902. évi április hó 26-án. A miniszter helyett: Zsolnaisz. s. k. államtitkár.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat legújabb népiszkolai tankönyv-kiadványai. A Szent-István-Társulat elismerést érdemlő módon gyarapítja abbéli hokros érdemeit, melyet kiérdemelt azzal, hogy a kath. iskolákat kiváló szerzők jó munkáival iparkodik ellátni. A mult iskolaév elején indította meg *Katholikus népiszkolai tankönyvek* című sorozatát az osztályon felüli népiszkolák számára, mely sorozatban megjelentek: 1. *Földrajz*, írta Győrffy János; 2. *A magyarok története*, írta Győrffy János; 3. *Természettan*, írta Győrffy János; 4. *Természettan és Végzet*, írta Győrffy János; 5. *Alkotmánytan*, írta Hámosi Márton; 6. *Szépirodalmi gyűjtemények I—IV.*, részben szerkesztette Bertalan Vince. E magyar kiadási tankönyvek nagy része rövid egy év leforgása alatt 2—3 kiadást is megért, a mi hasznavehetőségüknek és hozzájárulni valókának legérvényesebb bizonyítéka. Most a könyvek német és tót kiadásban is megjelentek a következő címekkel: 1. *Geografie*, 2. *Geschichte der Ungarn*, 3. *Naturgeschichte*, 4. *Naturlehre und Chemie*, 5. *Verfassungsgeschichte*, 6. *Zehntausend*, 7. *Dezsig*, 8. *Prärogative*, 9. *Synopsis*, 10. *Verfassung*, 11. *Prosa I—IV*. Mindezek egyúgy, mint a magyar kiadásuk, kemény kötésben, vászonhátal vannak borítva és díszesen illusztrálva, áruk egyenként 20 fillér. Ugyanezek most jelentek meg: 1. *Földrajz* a városi katolikus iskolák IV. osztálya számára. Sok képpel. Írta Győrffy János. Ára kemény kötésben 64 fillér. 2. *Földrajz* a városi katolikus iskolák V—VI. osztályai számára. Sok képpel. Írta Győrffy János. Ára kemény kötésben 64 fillér. 3. *Olvasókönyv* a gazdasági és általános ismerő leányiskolák számára. Szerkesztették: Drobosy E., Győrffy János és Böbő L. Ára I. kor. Mindezekből az egyesítés hónap folyamán kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal bevezetés céljából tiszteletpéldányokat. Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk még a Győrffy János *Földrajz-együttesét*, mely kiválóan praktikusnak bizonyult tanestköz, a tan. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter approbált útját is egyeztetve. Ára vászonra húzva, léczekkel ellátva és díszítással 3 kor, 20 fillér. A Szent-István-Társulat kiadásában jelentek meg ugyanott kaphatók a következő népiszkolai munkák is: 1. *A magyar nemzet története* kapcsolatosan a világtörténelem főbb eseményeivel. A kath. népiszkolák felsőbb osztályai számára. Írta Győrffy János. Ára kötve 48 fillér. 2. *Gazdasági- és természettan* fiúk számára. Írta Mócsy László. Ára kötve 48 f. 3. *Gazdasági- és természettan* leányok számára. Írta Mócsy László. Ára kötve 48 f. 4. *Olvasókönyv* a gazdasági és általános ismerő fiúiskolák számára. Ára kötve I kor. 5. *Katholikus falusi iskolások Olvasó és Tankönyve*. Osztályon népiszkolák III—VI. osztályai használatára. Szerkesztette *Ember Király*. Tartalma: 1. Olvasmányok (III—IV. oszt. r. s.) 2. Földrajz, 3. Természettan, 4. Természettan, 5. Gazdaságtan, 6. Történelem, 7. Alkotmánytan, 8. Egészségtan, 9. Magyar nyelvtan, 10. Olvasmányok (V—VI. oszt. r. s.). Ára kötve 88 fillér. E munkák mind a Szent-István-Társulat saját kiadványai s mint ilyenek a katolikus iskolákban első sorban csak ezek használhatóak, mely körülményt a tanító urak szíveskedjenek becses figyelmükre érdemesíteni. Akár jegyzéket, akár mutatványpéldányt szívesen küld a Szent-István-Társulat kiadóhivatala (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

VEGYESEK.

Fölhívás és kérelem! A Szent-István-Társulat igazgatója tisztelettel kéri a főtisztelendő esperes-banfelügyelő, plébános-igazgató, valamint

a katolikus iskoláknál működő tanító urakat, hogy a kerületük vagy a vezetőségük alatt álló iskoláikban kizárólagosan a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent, vagy általa approbált iskolai könyveket vegyék használatba, mivel a kath. iskolák számára nem engedélyezett könyvek alkalmazása a nm. püspöki kar ez ügyben hozott szigorú határozatával ellenkezik s esetleg ilyen elbírálás alá is eshetik. A Szent-István-Társulat *«Jegyzéke»* a jövő 1902—1903. iskolára már megjelent s kívánatra készséggel küld belőle portómentesen a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

Tudományos szünidei kurzus. 1. *dr. Dopfen*, a zoologiai gyűjtemény kezelője: «Az állatok általános biológiája, különös tekintettel a honi fajokra» (8 óra). 2. *dr. Günther*, a technologia tanára: «Az alkrok és felsőbajori fémek keletkezése» (6 óra). 3. *dr. Golden*, tanár: «Psvhopatikus különfelelések és ezek nevelése» (8 óra). 4. *dr. Heigel* titkos tanácsos, egyetemi tanár: «Európa politikai hullámzása a bécsi kongresszus óta» (6 óra). 5. *dr. Lipps* egyetemi tanár: «Az associatio és jelentősége a nevelésnél és tanításnál» (10 óra). 6. *dr. Munkner* egyetemi tanár: «A német dráma föltünő jelenségei Göthe halála óta» (10 óra). 7. *dr. Pfänder*, egyetemi magántanár: «Kant philosophiája» (8 óra). 8. A képtárak megtekintése *dr. Weese* igazgató vezetése mellett. 9. *dr. Günther* «Földrajz-geologiai kísérletek München környékén». 10. Iparcsarnokok megtekintése. 11. Kirándulás. Tagsági díj rendez tanítóknak: 20, segédtanítóknak 10 márká.

Hogyan magyaro-itanak a kath. iskolák. Csáky gróf váczi püspök VI. számú főpásztori körlevelében elrendeli, hogy ezentúl az egyházmegye területén levő iskolákban a III. osztálytól kezdőleg, a tanítási nyelv kizárólag magyar nyelv legyen. Ezért fölhívja a tanítókat, hogy az alsó két osztályban a lehető legjobb módszer alkalmazásuk s mindenekelőtt odaadó buzgalmat fejtsenek ki a magyar nyelv tanításának sikere érdekében.

A tanítóképző-intezeti tanárok nyári kurzusa véget ért. A tanfolyam vezetésével a közoktatásügyi miniszter Paner Imre miniszteri tanácsos, egyetemi tanár volt megbízva a ki egyuttal az újabb neveléstanítási irányokról tartott sorozatos előadást. Kívül Wittmann Ferencz műegyetemi tanár az elektrotechnika újabb vívmányait ismertette, Pasteiner Gyula pedig a művészetek történetéből tartott előadásokat, Sebestyén Gyula, az országos közoktatási tanács titkára az életbeleptendő új tanításterv tárgyában módszeres konferenciákat tartott.

Követendő példa. A most bezárult tanév végén három iskolatársi találkozó volt Egerben. Junius hó 26-án ugyanis azok a tanítók jöttek össze, kik 1892-ben, tehát 10 évvel ezelőtt együtt végeztek tanulmányaikat az egri érs. tanítóképzőintezetben. A találkozáson tizen vettek részt. Junius hó 30-án 25 éves találkozó volt s azok a kartársak jöttek össze, kik 1877-ben tettek képesítő vizsgálatot az egri képezdében. Összesen heten jelentek meg s elhatározták, hogy 5 év múlva ismét találkoznak. Julius hó 1-én volt a harmadik találkozó. Bánkövy Sándor sáti és Boross József felnemeti kántortanítók azokat a kartársakat hívták találkozóra, kik 40 évvel ezelőtt, 1862-ben tettek képesítőt Egerben. Számszerint 12-en vettek részt a viszontlátás örömeiben. Az együvértartozás érzésének ily formában való nemes megnyilatkozása a tanügyi érdekét is szolgálja, mely az egyeséges tanítói közszellemet is ápolja.

A harang jubileuma. Az idén ezer éve, hogy az első harang megkondult hazánkban. A harang története vagy 1500 évre nyúlik vissza. Az első keresztények még nem ismertek harangot, őket hangos kiáltásokkal hívták istentiszteletre, miközben fakalapácsokkal kopogtatták ajtóikon, vagy két lapos deszkadarabot csaptak össze jeladás gyanánt. Az első harang — 1500 év előtt — Kampaniában,

a polai székesegyházban kondult meg először s böcs és jámbor Pál püspököt nevezik föltalálójának. Innen kifolyólag a harang latinul «campana» és «nola» nevet visel. Lassan azután elterjedt a harang használata és 559-ben már több francia községben volt található. Rómában Kr. u. 590-ik évben esendültek meg a harangok.

Szerkesztői üzenetek.

T. A. Levelét áttettük a kiadóhivatalhoz. Ha a rendelkezés oka a postahivatal körében keresendő, úgy emeljen panaszt az illetékes postagazgatóságnál. — E. F. Áadtuk. — Sz. G. A Colonics-féle alapítványra vonatkozólag, nevezetesen arról, hogy mikor hirdetnék a jogosultak részére pályázatot a megüresedett helyekre, ezidőig még nem nyerhettünk értesülést. Talán jó volna, hogyha a kath. tanító-egyesületek mozgalmat indítanának ezen alapítványok ügyében. — K. F. Beérkezett. — M. F. Fölhasználjuk. — K. L. Talán még s csak haladunk! Ha intézményeink, melyeken szerintünk a hitos haladás nyugszik, megerősödnek, akkor már felvehetjük azt a harcot és modort még nagyobb mértékben is. Különböztetnünk igen helyesen mutat rá az okozat forrására. Majd talán oda is szólhatunk. Az említett idők nem ismeretlenek előttünk, hisz a legerélyesebb harcok sorában járattunk. — O. F. Örömmel vesszük, sőt várjuk. — V. J. Kiszedve a közlésre vár. E miatt a késedelem s nem egyéért. Az utóbbi tényleg előbb fog jönni, mert idősebb. Viszont. — Kántortanító Pono. Ajánljuk ügyelmébe a «Hivatalos» rovat alatt megjelent miniszteri döntvényt. Nem köteles, hisz a keresmaépítés költsége községi teher. Hogy fizethetné tehát akkor a községadót a tanító. A tanító semmiféle községadót nem fizet. — L. M. Ismét megsürgöttük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Esztergommegye Libád községbe a II. tanítói állásra. Javadalmazás 700 korona államségély, 100 korona a községtől. Egy szobából álló lakás; egy öl tűzifa. Pályázati határidő 1902 július 31. Nők is pályázhatnak. Kérvények a köldgyarmati plébánia-hivatalhoz. 207 3—3

A felső-dombói (Pozsonym.) tiökközség róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus 9-én*, délelőtti 9 órára pályázat hirdettek. Javadalmazása: 500 korona a község penztárából, ötödéves korpótlék az államtól; 1 kat. hold 1370 öl szántóföld, 61 ölnyi kenderes föld, 2 drb szántóföld haszonélvezete a községtől; 2 drb szarvasmarhára, 4 drb sertésre legeltetési jog; párbér 2812 pozs. mérő rozs; stóla, misealapítványok és offe-rákból 120 korona, ostyasütésért 10 korona; a községi erdőből 2 telek után tájarandóság, értéke 60 korona; a tanterem fűtéséről külön gondoskodva van. Két szoba, konyha, élekkamra és istállóból álló lakás, szép, jövedelmező gyümölcsöskerttel. Tannyelv: tót-magyar. Oklevéllet és egyéb okmányokkal fölszerelt kérvények a felső-dombói iskolaszékre czimezve, főtiszt. *Marcis Gyula* esperes-tanfelügyelő úrhoz. *Alsó-Dombóra* küldendők. 267 1—1

A doroghi magyar-német nyelvű róm. kath. népiskola III. tanítói állására pályázat nyitattik. Jövedelem: 800 kor. évi fizetés, egy szobából álló lakás. Óvodai képesítéssel bíró tanterők is pályázhatnak, mert a megválasztandó esetleg óvodai munkakörrel ideiglenesen megbízatik. Nótanítók vagy óvónők hetenkint egyszer a leányövéndékeket kézimunkára tanítani is kötelesek. Pályázatok az iskolaszékre Doroghra (Esztergom.) czimezve *aug. 4-ig* küldendők. 292 1—1

Pozsony-Ligetfalu róm. kath. osztatlan népiskola kántortanítói állására pályázat *augusztus 9-ig*. Javadalma különféle czimeken körülbelül 1000, azaz egyezer korona; lakás: két szoba, konyha, Tannyelv: német-magyar; folyamódványok a Pozsony-Ligetfalu róm. kath. iskolaszékre czimezve *Zandt Odón* pozsonyi alespereshez küldendők; az állás szeptember elején elfoglalandó. 278 1—2

Tolmács községben, Garam-Szöllös főkegyházában megüresedett tanítói állomásra f. é. *augusztus hó 6-ra* pályázat iratik ki. Az állomás jövedelme az államségély-lyel együtt körülbelül egyezer korona. Lakása tisztességes 2 szoba, konyha és kamrából áll, a ház mellett egy konyhakerttel. Pályázhatnak róm. kath. oklevéllet bíró tanítók. A folyamódványok a tolmácsi róm. kath. iskolaszékre czimezve *augusztus hó 5-ig* nt. *Báthy Gyula* alesperes-tanfelügyelőhöz küldendők Garam-Ujfaluba. 283 1—1

Táth község magyar-német nyelvű, róm. kath. népiskola II. tanítói állására pályázat nyitattik. Jövedelme: 800 kor. évi fizetés, egy szobából álló lakás. Kötele-sége: mindennapi és ismételő tanköteleseket a kijelölendő osztályokban oktatni, a növendékeket az isteni szolgálatra vezetni és fölöttük fölügyeletet gyakorolni. Oklevéllet fölszerelt kérvények *augusztus 9-ig Pelezer Lipót* iskolaszéki elnök czimére, Dorogh (Esztergommege) küldendők. 284 1—2

Závodai kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme 308 kor. állami segély, 209 tandíj, stóla 80, 38 p. mérő rozs, 740 öl szántóföld, 11 h. legelő, 6 h. erdő, községtől 12 kor. Nagymise 1 kor., kismise 50 fill., lib. 1 kor. Templom penztárából 22 kor., 100 kor. korpótlék, 2 szoba, fedett konyha, kamara, istálló, 2 kert 700 öl. Könyvelésért 100 kor., magyar-tót nyelv, folyamódványok Závodai plébánia-hivatalának nyujtandók. 287 1—1

Helyreigazítás. A «Népnevelő» 29. számában a bűdös-kői pályázat hirdetésébe hiba csuszott be. A község részéről a fizetés nem hatszáz korona, hanem: *kettő száz.*

A parkányi róm. kath. kántortanítói állásra, mely f. é. szeptember 29-ikén fog megüresedni, pályázat hirdettek. Javadalmái következők: Két szoba, konyha, kamra, pincze. Két istálló és kocsiszín, 11 kat. hold és 1555 öl szántóföld, 944 öl házikert, melynek összes adóit 5 fizeti, 204 kor. földmunkaváltság, 52 kor. ismétőiskola tanításért, 100 kor. korpótlék, 29 kor. ostyasütésért, három szekér széna természetben, 50 kor. körül fundatiókból, 26 kor. hus és bor pénz, 126 kor. iskolamesteri fizetés és iparos tanoncok tanításáért fejenkint egy korona, a mely járandóságok birókába megválasztott f. é. szeptember 29-ikével lép. Pályázatok *augusztus 20-ig* bezárólag mélt. báró *Jessenák Gábor* plébános úrhoz czimzendők. Valasztás *augusztus 26. d. e. 10 órakor* az iskolában lesz megtartva. 286 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

Turócszentmáriára okleveles róm. kath. kántortanító, esetleg csupán tanítónő kerestetik. Tanítói fizetés 600 korona készpénzben, kántori jövedelem 260 korona készpénzben és terményekben. Lakás, kert. Tannyelv: magyar-tót. Személyes megjelenés kívánatos. Folyamódványok *augusztus 25-ig Pillarik István* iskolaszéki elnök-höz küldendők. 238 1—1

A lopéri (Zólyomm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: lakás, két kis kert, 4 hold szántó és rét élvezetén kívül az erdőkinestártól 140 kor., községtől 493 kor. 92 fill., hitközségtől 100 kor., stóla 200 kor. és 56 méter puhafa befuvarozva. A *Nagytekinető m. kir. Erdőigazgatóság*hoz Besztercebányán intézett, kellően fölszerelt bélyeges folyamódványok *augusztus 15-ig* alulírott czimére küldendők. Garam-Szent-Miklós (u. p. Zólyom-Szent-András), *Gáspár Ferenc* ker. tanfelügyelő, plébános. 277 1—1

A barszklenői kinstári kántortanítói állomásra folyó évi *augusztus 3-ig* pályázat hirdettek. Oktatási nyelv magyar-tót. Évi jövedelem az 1893 évi összeírás szerint 850 kor. 50 fill. és lakás. A kellően fölszerelt kérvények a barszklenői róm. kath. *iskolaszék elnökéhez* küldendők. 278 1—1

Zólyom megye Erdőköz községének magyar-tótannyelvű róm. kath. iskolájánál II. tanítói állomásra pályázat hirdették. Evi fizetés előleges havi részletekben 800 korona, természetben egyszerűen butorozott lakás, avagy megfelelő 80—100 korona lakbérpénz és 12 méter kemény tűzifa. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak, a kik tót nyelven is jártasak. A kinevezett tanító köteles október 1-én az állását elfoglalni és csak azon időtől a fizetése is folyósíthatik. Szabályszerűen felszerelt folyamodványok beértesztésének határideje *augusztus 20-ig* terjed. *Székely Péter* püspáros, iskolaszéki elnök. 282 1—1

Csanádi egyházmegye.

Simándon (Arad megye) a leköszönés folytán megszűnt róm. kath. kántortanítói állomás betöltendő. Járandóság: 1. Kézpénzben: 600 korona fizetés; 60 korona az alapítványos miséktől; 1511 lelek után stóla-jövedelem. 2. Természetben: 8 kat. (azaz 1600 töles) hold földnek használatvezetője, melynek ez időszertől bérletösszege 240 kor. s a mely után az adót a kántortanító adja; 822 köbméter kemény tűzifa, melyből a tanterem is tartandó s a melynek folyagatása a kántortól illeti; lakás két szoba, konyha, kamra s mellékepiletek és 400 tölgyi konyhakerti. Tanítási nyelv magyar és német. Köteles a kántortanító az ismétlődő iskolát is tartani. Pályázhatnak magyar és német nyelvre képesített róm. kath. vallású tanítók. Pályázati határidő 1902 *augusztus 16-ig* 12. A választás és az megelőzőleg kántori próba napja, 1902 *augusztus 13.* A szabályszerűen felszerelt folyamodványok 1902 *augusztus 12-ig* a főtisztelendő simándi róm. kath. *plébániakáptalához* küldendők. 275 1—3

Erdélyi egyházmegye.

Pályázat Maros-Tordanegyében az ehedi róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus 17-ig*. Evi járandóságok: 75 kalongya búza ára 160 kor., 75 kalongya zab értéke 100 kor., 27 székér tűzifa ára 54 korona, 3 holdnyi kamionka baji 40 koronát. Püspöki segély 100 kor., kántori segély 50 kor., stóla, ospora s tandíj 50 korona. Államsegély 248 korona tanképesítettnek s évötödös korpótok 100 korona. Köteleessége a kántori és tanítói teendők végzése. Pályázatok aulírtéhoz küldendők. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Ehed, u. p. Deményháza, 1902 július 19. *Kalypás Imre*, iskolaszéki elnök. 276 1—1

Győri püspöki megye.

A szent-miklósi (Moson megye) róm. kath. népiskoláján egy osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Javadalm: a község pénztárából 600 korona kézpénz, havonta részletekben, 200 korona államsegély (esetleg gazdasági ismétlőiskola vezetéseért külön 100 korona fizeteldíj), továbbá egy butorozott szoba fűtéssel és takarítással. Köteleessége az I. és II. vel. yes osztályt vezetni, a hiányméltóságokat tanítani, a kántori teendőkben segédkezni, szükség esetén helyettesíteni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó; csak oklevéllel bírók pályázhatnak. Szabályszerűleg felszerelt pályázati kérvények 1902 *augusztus 1-ig* az *iskolaszéki elnökhöz* küldendők. 249 2—2

A sopron-somfalvi (posta Ágfalva) róm. kath. népiskolánál újonnan rendszeresített osztálytanítói állás betöltendő. Fizetés évi 816 korona, egy szobából álló lakás, 4 méter kemény fasábfu téli tüzelésre; köteleessége egy osztályt önállóan vezetni, gyermekeket templomba és templomból kíséreni, templomban reájuk fölügyelni, fölvalva ismétlő iskolát tartani, kántoriakban segédkezni. Ének és zenében jártasság előnyt nyújt; határidő: *augusztus 19.* Az állás szeptember 20-án elfoglalandó. Pályázhatnak tanítók is. *Az iskolaszéki elnök*. 265 1—2

Fertő-Szent-Miklósról róm. kath. kántorságban segédkezni tudó képezdész segédtanítót keresek. Illetménye 600 korona, melyből élelmezés, fűtés és takarításért havonta 28 korona levonatik; továbbá egy képezdét végzett segédtanítóval közös butorozott szoba és biztos szép mellékjövdelem. Eredeti bizonyítvány vagy személyes jelenés előnyben. Az állás szept. 1-én elfog-

lalandó. Posta, távirtda és vasuti állomás. *Szalay István*, főtanító. 259 1—1

A boldogasszonyi (Moson megye) róm. kath. német-magyar tannyelvű népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Javadalom: 800 korona kézpénz és egy butorozott szoba. Köteleessége: az egyik osztályt vezetni, az ismétlősöket tanítani, a kántori teendőkben segédkezni s szükség esetén helyettesíteni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó, a kérvények *augusztus 13-ig* a róm. kath. iskolaszékekhez küldendők. Csakis okleveles férfi-tanítók pályázhatnak. 290 1—1

Kassai egyházmegye.

A sáros-bogdányi róm. kath. tanítói állomásra *augusztus 12-éig* pályázat hirdették. Evi jövedelme a hitközségtől 664 kor., államsegély 136 kor. Tűzfára minden iskolás gyermekről 1 kor. 60 fillér. Pályázhatnak tanítók is. Személyes megjelenés kívánatik. Tanítási nyelv magyar-tót. 279 1—1

A nagy-ladnai (Sárosm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 1000 kor. Ks- és Nagy-Ladna községtől. Stóla 200 kor., 41 köbméter bükk-gyáfa beszállítva, két szobából álló lakás, konyha és pincze. Pályázati vizsga a nagy-ladnai lelkészakban, vasuti megálló helyben. főt. *Kreuschlak István* esperes úr elnöklete alatt *augusztus 7-én* tartatik, a kinevezéskor a kérvények küldendők Sáros-Szent-Istvánba. Személyes megjelenés kívánatik. 263 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Szlopna (Trencsénm., posta Aisó-Lieszkő) róm. kath. kántortanítói állomás. Több tétel, szántóföldek után csak kataszteri tiszta jövedelem számítva, államsegélyvel együtt: 941 korona 76 fillér. Azonkívül 100 korona öt évi korpótlék az államtól. 3 szoba, kamra, gard. épületek, kert, tűzifa és gyümölcsfák. Pályázat: *augusztus 13-án*. Pályázhatnak oklevelesen kívül, három éves, orgonában jártas képezdészek is. Tanítási nyelv tót-magyar. *Iskolaszéki elnök*. 285 1—3

Felső-Szücsi (Trencsénm.) róm. kath. államilag segélyezett I. oszt. tanítói állásra *augusztus 11-éig* pályázat hirdették. Jövedelem: hitközségtől 500 kor., állami segély 270 kor., 30 méter tűzifa saját és iskola használatára, iskolaszolgára 15 kor. Lakása egy nagy szoba, kamra, konyha és házikert. Kérvények aug. 7-ig aulírtéhoz küldendők. *Aléithner József*, iskzs. elnök. 270 1—1

Felső-brezniczi (Trencsén vármegye) tót-magyar tannyelvű róm. kath. tanítói állomásra pályázat nyitattik. Jövedelem: 706 kor. kézpénz, körülbelül 4 pozs. mérő I. oszt. szántóföld vagy e helyett 100 kor. Szükséges tüzelőfa vágottan s házhoz, 2 kert, 2 szoba, konyha, gazdasági épületek. Folyamodványok f. é. *augusztus 15-ig* a ledniczi *plébániakáptalhoz* intézendők. Tanítónők is pályázhatnak. 288 1—1

Pécsi egyházmegye.

A beremendi (Baranyam.) róm. kath. osztálytanítói állomásra *augusztus 15-ig* pályázat hirdették. Jövedelme: 720 korona kézpénz, butorozott szoba, fűtéssel. Kántorságban segédkeznie kell. Tannyelv: magyar. *Iskolaszéki elnök*. 268 1—1

Kozsnyói püspöki megye.

A balogi (Gömörm.) róm. kath. népiskolánál a tanítói állomásra *július 31.* pályázat hirdették. Fizetése lakáson, kiskerten kívül minden tiszta házaspártól három korona, vegyestől a fele, mintegy 80 házaspár után. A hercegi uradalomtól 188 korona kézpénz. Körülbelül 30 korona stóla. Kérvények *Külka Sándor* iskolaszéki elnökhöz intézendők. 264 1—1

Szatmári egyházmegye.

A tövisfalvai (Beregny.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: 2 szobás lakás, konyha, kamra, gazdasági épületek; 790 kor. kézpénz, 10 öl fa beszállítva, 10 hold föld és stóla 20—30 korona. Pályázatok *augusztus 15-ig* főt. *Szalay Sándor* espereshez küldendők Beregszászra. 262 1—1

Székeshérvári egyházmegye.

Sár-Szent-Miklósról róm. kath. segéd-tanító kerestetik. Fizetése polgári évre 680 kor. és egy butorozott szoba. Teendője a felsőbb osztályokat a püspöki tanterv szerint oktató, a mindennapi és ismétlő iskolásokra az isteni tiszteleteken valamint a körmeteken felügyelni s a kántorságban szükség esetén segédkezni. Az iskolaszékre címzett kérvények *augusztus 15-ig* főt. *Nyers István* esp. pléb. úrhoz Sár-Szent-Miklósról küldendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 281 1—2

Cséri pusztai róm. kath. iskolához tanító vagy tanítónő kerestetik. Járandóság: Lakás kerttel, 200 korona készpénz, 12 pozs. mérő buza, 12 pozs. mérő árpa, 20 pozs. mérő rozs. negyedévenkénti részletekben; 4 hold kukoricafölöd, egy sertéstartás, 2 öl fa, melyből az iskola is futendő. Kérvények mélt. *gróf Batthyány Emánuela* kegyúrnóhoz címelve, a polgári plébániára küldendők. Pályázati határidő *aug. 20. Anygal*, plébános. 289 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A szepetneki róm. kath. iskolánál úrszedésben levő osztálytanítói állásra augusztus hó 10-re pályázat hirdetetik. Jövedelme: butorozott szobából álló lakás fűtéssel: 600 korona készpénz, 50 koronás havi előleges részletekben, az iskolaszék pénztárából, 180 korona államsegélyből, havi 15 koronás előleges részletben. Ha az állam időközben a segélyt megtagadná, az illető ezen jövedelmétől esik. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kötelessége: a reábizandó mindennapi és ismétlő tanköteleseket oktatni és nevelni, esetleg a kántori teendőkben segédkezni. Kérvények kellően felszerelve alulírott címére *augusztus hó 9-ig* bezárólag küldendők Szepetneken (Zalamegye) 1902. évi július hó 15-én. *Berkovich József* plébános iskolaszéki elnök. 246 2—2

Václai egyházmegye.

Pilis főközségben (Pestmegye) róm. kath. kántortanítói állásra (elfoglalandó szeptember elsején) *aug. 15-ig* pályázat hirdetetik. 800 kor. készpénz, 150 kor. stóla, lakás 2 szoba, konyha, kamra. Oklevelesek folyamodványukat *Igaz Péter* plébánoshoz küldjék *Alberti-Isára*. 280 1—1

Az alsó-felső-sápi római katolikus népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma: államsegélyből 800 korona, esetleges korpótlék, gazdasági ismétlő iskola vezetéséért 100 korona, lakbér és kertültemény 120 korona, faiskola kezelésért a községtől tiszteletdíj, másvállalású tanulóktól fejérenként 4 korona, iskola-fűtő-re 65 korona. Eredeti okmányok az iskolaszékre címelve *augusztus 20-ig* Alsó-Sápra, u. p. Guta (Nógrádmegye), nyújtandók be. Megjegyzem, hogy a tanítói állás a václai egyházmegyéhez tartozik. *Kriar József* esperes-plébános és iskolaszéki elnök. 269 1—1

Horpácsi (Nógrádmegye) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Jövedelme készpénzben különböző címeken 1019 kor., terményben 30 pesti mérő. Lakás két szoba, mellékhelyiségekkel. Nyelv: magyar. Okleveles pályázók kérvényeiket *aug. 10-ig iskolaszéki elnökség* Borsos-Berinke (Nógrádmegye, Nagyoroszi) küldjék. Pályázat napján, aug. 11. pedig személyesen jelenjenek meg. 261 1—1

Az istvántelki kertészképző iskolához Rákospalotára két jóavaló katolikus, nőtlen nevelő tanítót keresünk. Fizetésük egyenként 600 korona, évi 100 korona pótlékkal 1000 koronáig. Butorozott szoba ágyneművel s ágynemű mosással, takarítással, fűtés, világítás, az intézet konyhájáról étkezés. Ezek fejében kötelességeik főlváltva a 14—18 éves korú, a nagyobbrészt árva növendékek főlügyelete s nevelése otthonukban s munkájukat az intézeti házirend s igazgató utasítása szerint: azok tanítása körülbelül heti 18 órában; egyiküknek az isteni tiszteleteknél az ének vezetése s kísérese harmoniumon s esetleg a másíknak a német nyelv heti 4 órában. Nyári szünet két hét. A kik szeretik a szegény gyermekek nevelését, kedvelik a kertészetet, szívesen élnek a szép természetben, nem félnek a munkától, *augusztus hó 6-ig*

bezárólag küldjék vagy nyujtsák be *gróf Károlyi Sándorné* öcczellencziájához, mint az intézet főtartójához címzett kérvényeiket az istvántelki kertészképző iskola igazgatóságához Rákospalotán. Személyes megjelenés előnyös. Az első év próba év, melynek sikeres bevégezése után jön a végleges megerősítés. Az állások aug. hó 15-én elfoglalandók. 260 1—1

A versegghi (Pestm.) kath. másodtanítóságra i. é. *augusztus 10-re* pályázat hirdetetik. Évi 800 kor. havi előfizetéssel, butorral ellátott, padlózott szoba, 2 öl tüzifa 94 ölnyi kerttel. Kötelessége I. és II. elemi osztályt és ismétlő leányiskolát tanítani. Az állomás f. év szeptember 10-ig elfoglalandó. Csak okleveles tanítók — kérvényeiket a versegghi róm. kath. iskolaszékhez címelve — *Kraemer János* esp.-plébános, iskolaszéki elnökhöz Versegghre (via Aszód) küldjék be. 291 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Veszprém-jákói kath. iskolánál *szept. 1-én* két osztálytanítói állás betöltendő — 800 és 600 kor. — butorozott szoba, fűtés, takarítással. A 600 kor. állásnak 800 koronára való kiegészítése folyamatban van. Kötelesség a reáig bizott osztályokat tanítani, a gyermekekkel az istent iszteleten jelen lenni, az ismétlők oktatásában segédkezni. A német nyelv némi birása kívánatos. Okmányok *aug. 19. az iskolaszékhez*. 274 1—1

Pacsán (Zalam.) róm. kath. osztálytanítói állomásra *augusztus 15-ig* okleveles tanító kerestetik. Jövedelme: polgári évre, államsegélyvel 800 korona, butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége egyik tanterem növendékeit s az ismétlősöket tanítani s a kántori teendőkben segédkezni. Okleveles tanítónők is pályázhatnak. Kérvények róm. kath. plébániához küldendők s az állás szept. 1-én elfoglalandó. Utköltés nem adatik. 272 1—1

A salamoni róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Javadalmazása évi 800 kor., melyből 600 kor. államsegély és egy butorozott szobából álló lakás. Kötelessége a kijelölt osztályokat tanítani, kántoriakban segédkezni. Pályázati határidő *aug. 12.* Állás szeptember 15-én foglalandó el. Kérvények *Csaplár Antal* plébános címére, Salamon p. Dáka (Veszprémmegye) küldendők. 271 1—2

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legelősebb árakban előnyös fizetési föltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Delelőtt				Délután				Delelőtt				Délután				
vonat száma	óra	perc	vonat neve	vonat száma	óra	perc	vonat neve	vonat száma	óra	perc	vonat neve	vonat száma	óra	perc	vonat neve	
27	6 20	sz. v.	Trieszt, Nagy-Kanizsa	944	12 00	tszsz.	Kis-Körös	645	5 00	tszsz.	Arad	317	12 15	sz. v.	Gödöllő	
316	6 25	•	Hatvan	514	12 10	sz. v.	Nagy-Káta	327	5 20	v. v.	Berlin, Ruttká	301	12 35	gy. v.	Berlin, Ruttká	
604	6 50	gy. v.	Gyfehérvár, N.-Szeben, Kolozsvár, Stanislau	18	12 25	•	Bicske	1707	5 45	sz. v.	Stanislau, M.-Sziget	903	1 05	•	Konstant, Belg., Brod	
10	6 50	sz. v.	Bécs, Graz	310	12 35	•	Hatvan	607	6 10	•	Brassó, Arad	601	1 10	•	Bukarest, Arad	
403	7 15	gy. v.	Kassa, Munkács	820	1 30	•	Gödöllő	47	6 15	tszsz.	Bicske, Sarbogárd	401	1 30	•	Gyekeny, Pécs	
302	7 30	•	Ruttká, Berlin	504	1 00	gy. v.	Kolozsvár, Debreczen	405	6 35	sz. v.	Lemberg, Kassa, Miskolcz	1	1 50	•	London, Paris, Bécs	
1302	7 30	•	Fehring, Graz	602	1 15	•	Arad, Bukarest	11	6 40	•	Bécs, Sopron	508	1 50	•	Kolozsvár, Debreczen	
1507	7 30	sz. v.	Kassa, Csorba	4	1 15	•	Bécs, Paris, London	1505	6 55	gy. v.	Csorba, Kassa	313	3 10	sz. v.	Hatvan	
903	7 40	•	Belgrad, Brod	510	1 20	sz. v.	Szolnok	907	7 05	sz. v.	Belgrad, Brod	19	4 25	•	Bicske	
317	7 50	•	Gödöllő	494	1 35	gy. v.	Kassa, Lemberg	507	7 10	•	Brassó, Kolozsvár	319	5 35	•	Gödöllő	
1001	7 50	gy. v.	Zágráb, Fiume, Torino, Róma	904	1 40	•	Bród, Belg. Konst.	1303	7 25	•	Graz, Fehring	15	6 20	•	Győr	
903	7 50	sz. v.	Arad, Brassó	312	1 40	sz. v.	Hatvan	309	7 30	•	Hatvan	505	6 20	•	Brassó, Kolozsvár	
1002	7 55	•	Zágráb, Fiume, Pécs	922	1 45	•	Gödöllő (Torino)	501	7 50	gy. v.	Bukarest, Brassó	905	6 40	•	Belgrad, Brod	
903	8 30	•	Kolozsvár, Brassó	1004	3 00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma	1021	7 50	v. v.	Paks, Adony, Szabolcs	305	7 00	•	Szerencs	
12	8 30	gy. v.	Bécs, Graz	322	3 20	v. v.	Adony, Szabolcs, Paks	1005	8 10	sz. v.	Fiume, Zágráb, Pécs	8	7 15	gy. v.	Bécs, Graz	
124	8 30	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	304	3 30	gy. v.	Ruttká, Berlin	1509	8 15	•	Csorba, Kassa	605	7 20	sz. v.	Brassó, Arad	
1707	8 45	•	M.-Sziget, Stanislau	310	3 35	sz. v.	Szabadka	1003	8 30	gy. v.	Torino, Róma, Fiume, Zágráb	321	7 50	•	Gödöllő	
302	8 35	•	Ruttká, Berlin	16	4 30	•	Győr	311	8 45	sz. v.	Hatvan	1007	8 00	•	Fiume, Zágráb, Pécs	
				308	5 20	•	Ruttká, Berlin	19	9 05	•	Győr	1705	8 10	•	Stanislau, M.-Sziget	
				508	5 45	•	Kolozsvár, Brassó	509	9 15	•	Szolnok	23	8 20	•	Bicske	
				314	6 25	•	Hatvan	307	9 45	•	Ruttká	407	8 30	•	Munkács, M.-Sziget	
				1706	7 05	•	M.-Sziget, Stanislau	909	10 05	•	Szabadka	1507	8 50	•	Csorba, Kassa	
				22	7 20	•	Bicske	27	10 20	•	N.-Kanizsa, Trieszt	21	8 50	•	Bicske, Kis-Körös	
				89	7 35	•	N.-Kanizsa, Trieszt					1001	9 05	gy. v.	Torino, Róma, Fiume, Zágráb	
				1510	8 10	•	Kassa, Csorba					308	9 15	•	Berlin, Ruttká	
				1906	8 30	•	Zágráb, Fiume					9	9 25	sz. v.	Bécs, Graz	
				502	9 15	gy. v.	Kolozsvár, Buk., Stanisl.					608	9 35	gy. v.	N.-Szeben, Gyfehérvár, Kolozsvár, Stanislau	
				1904	9 20	sz. v.	Pécs, Brod					1301	9 45	•	Graz, Fehring	
				406	9 40	•	Miskolcz, Lemberg, Kassa					403	9 55	•	Munkács, Kassa	
				1304	9 50	•	Fehring, Graz					513	10 30	sz. v.	Nagy-Káta	
				608	10 00	•	Arad, Brassó					315	10 40	•	Hatvan	
				908	10 20	•	Belgrad, Eszék, Erdő									
				12	10 40	•	Bécs, Sopron									
				1506	10 40	gy. v.	Kassa, Csorba									
				325	11 10	v. v.	Ruttká, Miskolcz									

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Delelőtt				Délután				Delelőtt				Délután				
vonat száma	óra	perc	vonat neve	vonat száma	óra	perc	vonat neve	vonat száma	óra	perc	vonat neve	vonat száma	óra	perc	vonat neve	
102	1 00	k. ost.	Bécs, Berlin, Paris, Ostende, London	6104	12 05	sz. v.	Czegléd, Szolnok	701	12 50	k. ost.	Konstantinápoly	155	12 55	sz. v.	Palota-Ujpest	
150	5 50	sz. v.	Palota-Ujpest	156	12 15	•	Palota-Ujpest	145	4 40	sz. v.	Bukarest	133	1 15	•	Nagy-Maros	
122	6 00	•	Ersekújvár	128	12 25	•	Nagy-Maros	147	5 35	•	Palota-Ujpest	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Verciorova, Bazias	
802	6 35	•	Czegléd, Szolnok	4108	12 50	•	Dorog	6101	6 15	•	Szolnok, Czegléd	103	1 50	•	Paris, Bécs	
402	6 40	•	Esztergom	106	1 45	gy. v.	Bécs, Paris	1407	6 25	•	Berlin, Zsolna	157	2 00	sz. v.	Palota-Ujpest	
152	6 55	•	Palota-Ujpest	74110	2 05	sz. v.	Pilis-Csaba	149	6 35	•	Palota-Ujpest	159	3 05	•	Palota-Ujpest	
9012	7 05	v. v.	Lajosmizse	126	2 15	•	P.-Nana, Léva	217	7 05	tszsz.	Berlin, Zsolna	6001	3 15	•	Lajosmizse	
1404	7 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	160	2 20	•	Palota-Ujpest	709	7 15	sz. v.	Bukarest, Verciorova, Bazias	127	3 55	•	Nagy-Maros	
304	7 30	•	Bécs	704	2 30	gy. v.	Bukarest, Verciorova	4107	7 25	•	Dorog	169	4 05	•	Palota-Ujpest	
709	7 45	•	Temesvár, Orsova, Bannas	120	2 35	sz. v.	Ersekújvár	151	7 35	•	Palota-Ujpest	4103	4 15	•	Szolnok, Czegléd	
712	8 30	sz. v.	Temesvár, Bazias	4104	2 40	•	Esztergom	117	7 45	•	Bécs	161	5 40	•	Palota-Ujpest	
184	8 45	•	Nagy-Maros	720	2 45	•	Czegléd	6011	7 50	v. v.	Lajosmizse	135	5 45	•	Nagy-Maros	
154	8 55	•	Palota-Ujpest	6002	2 55	•	Lajosmizse	131	8 10	sz. v.	Nagy-Maros	115	5 55	•	Bécs, Berlin	
116	9 25	•	Bécs, Berlin	170	3 20	•	Palota-Ujpest	713	8 25	•	K.-K.-Félegyháza	163	6 50	•	Palota-Ujpest	
130	11 35	•	Nagy-Maros	162	4 15	•	Palota-Ujpest	4101	8 35	•	Esztergom	105	7 00	gy. v.	Bécs	
				130	4 25	•	Nagy-Maros	123	8 45	•	Parkány-Nana	711	7 10	sz. v.	Temesvár, Bazias	
				716	4 30	•	Szeged	1403	9 40	gy. v.	Berlin, Zsolna	707	7 40	gy. v.	Orsova, Baz., Temesv.	
				108	5 15	gy. v.	Bécs	153	10 10	sz. v.	Palota-Ujpest	165	8 20	sz. v.	Palota-Ujpest	
				138	5 30	sz. v.	Vác	715	10 55	•	Szeged	137	8 30	•	Vác	
				104	6 00	•	Palota-Ujpest	119	11 05	•	Ersekújvár	125	8 45	•	Parkány-Nana	
				1406	6 15	gy. v.	Zsolna, Berlin					107	9 05	gy. v.	Bécs	
				124	6 20	sz. v.	Parkány-Nana					4109	9 15	sz. v.	Pilis-Csaba	
				4106	6 40	•	Esztergom					1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna	
				710	6 50	•	Verciorova, Bukarest, Bazias					719	9 55	sz. v.	Szolnok, Czegléd	
				6014	7 25	v. v.	Lajosmizse					4105	10 05	•	Esztergom	
				146	7 40	sz. v.	Palota-Ujpest					167	10 15	•	Palota-Ujpest	
				132	7 50	•	Vác, Nagy-Maros					129	10 30	•	Nagy-Maros	
				140	8 00	•	Vác					139	10 45	•	Vác	
				108	9 25	•	Palota-Ujpest					101	11 00	k. ost.	London, Ostende, Paris, Berlin, Bécs	
				118	10 00	sz. v.	Bécs					6018	11 10	v. v.	Lajosmizse	
				706	10 10	gy. v.	Szeged, Bazias, Bukar.					901	11 20	keleti	Konstantinápoly	
				714	10 20	sz. v.	K.-K.-Félegyháza					121	11 30	sz. v.	Belgrad	
				172	10 25	•	Palota-Ujpest					171	11 40	•	Ersekújvár	
				1408	10 40	•	Zsolna, Berlin									
				602	11 20	k. v.	Belgrad, Konstantin.									
				702	11 30	keze	Bukarest, Konstantin.									

Stephanum nyomása Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.